

United Nations
Nations UniesInternational Criminal Tribunal
for the former Yugoslavia
Tribunal Pénal International
pour l'ex-Yugoslavie

“SREBRENICA” (IT-05-88/2)

ZDRAVKO TOLIMIR

ZDRAVKO TOLIMIR

Optužen za genocid, udruživanje radi vršenja genocida, istrebljenje, ubistvo, progone, prisilno premještanje, deportaciju

Pomoćnik komandanta za obavještajno-bezbjedonosne poslove Glavnog štaba Vojske bosanskih Srba (VRS); bio je neposredno odgovoran komandantu Glavnog štaba, generalu Ratku Mladiću

Krivična djela za koja je optužen (primjeri):

Sva krivična djela u ovom predmetu počinjena su u vremenskom periodu od jula do novembra 1995.

Genocid

- Svojim djelima kao i nečinjenjem, s namjerom da uništi dio muslimanskog naroda u Bosni kao nacionalnu, etničku ili vjersku grupu, Tolimir je lišio života pripadnike te grupe planiranim i oportunističkim situaciono uslovljenim pogubljenjima po kratkom postupku.
- S istom namjerom, nanio je teške tjelesne i duševne povrede pripadnicima stanovništva Srebrenice i Žepe, kako ženama tako i muškarcima, između ostalog odvajanjem vojno sposobnih muškaraca od njihovih porodica i prisilnim iseljavanjem stanovništva iz njihovih domova na područja izvan Republike Srpske.

Udruživanje radi vršenja genocida

- Tolimir je sklopio sporazum s nekoliko osoba, uključujući generala Ratka Mladića, generala Milenka Živanovića, generala Radislava Krstića, da liše života vojno sposobne muškarce Muslimane iz Srebrenice koji su zarobljeni ili su se predali poslije pada Srebrenice 11. jula 1995. i da uklone preostalo muslimansko stanovništvo Srebrenice i Žepe iz Republike Srpske s namjerom da unište te Muslimane.
- Sklopio je sporazum s namjerom da liši života muškarce Muslimane iz Srebrenice i da nanese teške tjelesne i duševne povrede Muslimanima iz Srebrenice, te da u realizaciji te namjere dijelom unište tu nacionalnu, etničku ili vjersku grupu kao takvu.

Istrebljenje (zločini protiv čovječnosti), **ubistvo** (zločini protiv čovječnosti, kršenja zakona i običaja ratovanja)

- Tolimir je počinio krivično djelo istrebljenja masovnim i sistematskim ubijanjem muškaraca Muslimana iz Srebrenice uključujući, između ostalog, 150 muškaraca bosanskih Muslimana u dolini Cerske, više od 130 muškaraca bosanskih Muslimana u Novoj Kasabi, više od 1.000 muškaraca bosanskih Muslimana u skladištu u Kravici i na livadi u Sandićima, približno 500 muškaraca bosanskih Muslimana koji su držani u školi u selu Ročevići u blizini Zvornika, približno 1.000 muškaraca bosanskih Muslimana u Orahovcu (u blizini Lažete), više muškaraca bosanskih Muslimana koji su bili pritvoreni u školi u Petkovcima, približno 1.000 muškaraca bosanskih Muslimana kod brane u blizini Petkovaca, 1.200 muškaraca bosanskih Muslimana pritvorenih u školi u Kuli u blizini Pilice, oko 500 muškaraca bosanskih Muslimana u blizini Kozluka i približno 500 muškaraca u Domu kulture u Pilici. Mnoga tijela su bila pokopana u masovnim grobnicama, a

poslije su iskopana i ponovo pokopana na drugim lokacijama.

- Tokom kampanje prisilnog premještanja i organizovanih pogubljenja i nakon nje, snage vojske i policije bosanskih Srba učestvovala su u oportunističkim pogubljenjima zarobljenih muškaraca bosanskih Muslimana iz srebreničke enklave.

- Tolimir je počinio krivično djelo ubistva učestvujući u toj kampanji.

Progona na političkoj, rasnoj i vjerskoj osnovi (zločini protiv čovječnosti)

- Tolimir je počinio krivično djelo progona na sljedeći način i sljedećim sredstvima: ubistvom hiljada civila bosanskih Muslimana, uključujući muškarce, žene, djecu i starije osobe; okrutnim i nečovječnim postupanjem prema civilima bosanskim Muslimanima, uključujući ubistva i teška premlaćivanja u Potočarima i objektima za zatočavanje u Bratuncu i Zvorniku; terorisanjem civila bosanskih Muslimana u Srebrenici i Potočarima; uništavanjem lične imovine i stvari u vlasništvu bosanskim Muslimana; prisilnim premještanjem bosanskih Muslimana iz Srebrenice i Žepe prisilnim odvoženjem žena i djece autobusima na teritoriju pod kontrolom bosanskih Muslimana i prisilnim odvoženjem muškaraca koji su izdvojeni u Potočarima, koji su zarobljeni ili su se predali, autobusima na područje Zvornika, gdje su na kraju pogubljeni.

Prisilno premještanje (zločini protiv čovječnosti)

- Kako bi prisilio muslimansko stanovništvo Srebrenice i Žepe da napusti to područje, Zdravko Tolimir je proveo više akcija, koje su, između ostalog, uključivale sljedeće: stvaranje nepodnošljivih životnih uslova za stanovnike enklave granatiranjem civilnih ciljeva u Srebrenici i Žepi i kontrolom kretanja ljudi iz enklava; poražavanje muslimanskih snaga i vojno onesposobljavanje lokalnih snaga UN-a; i sprečavanje i kontrolisanje međunarodne zaštite enklava spolja, uključujući zračne napade i međunarodne posmatrače.

Deportacija (zločini protiv čovječnosti)

Tolimir je počinio krivično djelo deportacije prisilnim iseljavanjem muškaraca bosanskih Muslimana iz Žepe, preko rijeke Drine u Srbiju, stvaranjem nepodnošljivih životnih uslova u enklavi. To je uradio ograničavanjem dostave pomoći u enklavu i zastrašivanjem i terorisanjem stanovništva granatiranjem civilnih područja, vršenjem napada na enklavu i ubijanjem muškaraca Muslimana.

ZDRAVKO TOLIMIR	
Datum rođenja	27. novembar 1948. u opštini Glamoč, Bosna i Hercegovina
Optužnica	Prvobitna optužnica: 10. februar 2005., objedinjena izmijenjena optužnica: 31. oktobar 2005., druga objedinjena izmijenjena optužnica: 14. jun 2006.; treća optužnica: 15. august 2006.; izmijenjena optužnica: 3. jul 2007., druga izmijenjena optužnica: 22. decembar 2008.
Datum hapšenja	31. maj 2007.
Prebačen na MKSJ	1. juni 2007.
Prvo i daljnja stupanja pred Sud	4. juni 2007., nije se izjasnio o krivici; 3. juli 2007., nije se izjasnio o krivici; u njegovo ime je uneseno da se ne osjeća krivim

STATISTIČKI PODACI

SUĐENJE	
Početak suđenja	26. februar 2010.
Pretno vijeće II	sudija Christoph Flügge (predsjedavajući), sudija Antoine Kesia-Mbe Mindua i sudija Prisca Matimba Nyambe
Optužba	Peter McCloskey
Odbrana	Sam se zastupa

POVEZANI PREDMETI <i>po geografskom području</i>	
BLAGOJEVIĆ I JOKIĆ (IT-02-60) “SREBRENICA”	
ERDEMOVIĆ (IT-96-22) “POLJOPRIVREDNO DOBRO PILICA”	
KARADŽIĆ I MLADIĆ (IT-95-5/18) “BOSNA I HERCEGOVINA” I “SREBRENICA”	
KRSTIĆ (IT-98-33) “SREBRENIČKO-DRINSKI KORPUS”	
MILOŠEVIĆ (IT-02-54) “KOSOVO, HRVATSKA I BOSNA”	
MLADIĆ (IT-09-92) “BOSNA I HERCEGOVINA” I “SREBRENICA”	
NIKOLIĆ, MOMIR (IT-02-60/1) “SREBRENICA”	
OBRENOVIĆ (IT-02-60/2) “SREBRENICA”	
ORIĆ (IT-03-68)	
PERIŠIĆ (IT-04-81)	
POPOVIĆ <i>i drugi</i> (IT-05-88) “SREBRENICA”	
STANIŠIĆ I SIMATOVIĆ (IT-03-69)	
TRBIĆ (IT-05-88/1) “SREBRENICA”	

OPTUŽNICA I OPTUŽBE

Prvobitnu optužnicu protiv Zdravka Tolimira, Radivoja Miletića i Milana Gvere potvrdio je 10. februara 2005. sudija Daqun Liu (broj predmeta IT-04-80), a objelodanjena je 25. februara 2005. Tolimir je još bio u bjekstvu i nije uhapšen do 31. maja 2007. Optuženi su se teretili u pet tačaka za ubistva, progone i nečovječna djela (prisilno premještanje) i deportacije. Miletić i Gvero prvi put su stupili pred Sud 2. marta 2005. Tom se prilikom Gvero izjasnio po svim tačkama optužnice da nije kriv. Daljnje prvo stupanje pred Sud održano je 31. marta 2005., a još jedno dodatno prvo stupanje pred Sud održano je 15. aprila 2005., kad se Miletić izjasnio po svim tačkama optužnice da nije kriv.

Dana 10. juna 2005., Tužilaštvo je podnijelo zahtjev za spajanje šest predmeta protiv devet optuženih u jedan predmet: Vujadina Popovića, Ljubiše Beare, Drage Nikolića, Ljubomira Borovčanina, Zdravka Tolimira, Radivoja Miletića, Milana Gvere, Vinka Pandurevića i Milorada Trbića. Zahtjev je odobren 21. septembra 2005.

Dana 28. juna 2005., Tužilaštvo je podnijelo zahtjev za izmjenu optužnice protiv devet optuženih i predložilo jednu objedinjenu izmijenjenu optužnicu. Dana 31. oktobra 2005., Pretresno vijeće je odobrilo zahtjev za podnošenje objedinjene izmijenjene optužnice koju je Tužilaštvo podnijelo 11. novembra 2005. Nakon više podnesaka u kojima se navode greške u obliku objedinjene izmijenjene optužnice, dana 31. maja 2006., Pretresno vijeće je naložilo Tužilaštvu da podnese izmijenjenu optužnicu koja će sadržavati više izmjena. Druga objedinjena izmijenjena optužnica je podnesena 14. juna 2006.

Dana 26. juna 2006., predmet Milorada Trbića je izdvojen, a tužilaštvu je naloženo da podnese dvije nove verzije druge izmijenjene optužnice, jednu redigovanu bez optužbi protiv optuženog Trbića i drugu s optužbama samo protiv Milorada Trbića (broj predmeta IT-05-88/1).

Nakon usmenog naloga od 13. jula 2006. da se Zdravko Tolimir ukloni iz optužnice, Pretresno vijeće je 15. augusta uklonilo Tolimira iz optužnice i naložilo podnošenje nove optužnice protiv njega. Predmetu je dodijeljen novi broj IT-05-88/2, a 28. augusta 2006., Tužilaštvo je podnijelo odvojenu optužnicu.

Dana 12. juna 2007., tužilaštvo je podnijelo prijedlog izmijenjene optužnice i zatražilo dopuštenje da izmijeni optužnicu kako bi ispravilo greške. Izmijenjena optužnica je usmeno potvrđena kao važeća optužnica 3. jula 2007.

Dana 16. oktobra 2008., Tužilaštvo je podnijelo drugu izmijenjenu optužnicu, tražeći dopuštenje da izmijeni optužnicu kako bi uklonilo iz optužnice dva krivična djela uključena u slučajevne situaciono uslovljenog ubijanja kao i izvrši neke druge promjene od manje važnosti. Tužilaštvo je 22. decembra 2008. dobilo dopuštenje i druga izmijenjena optužnica je potvrđena kao važeća optužnica u predmetu.

U važećoj optužnici se navodi da je 8. marta 1995. predsjednik Republike Srpske Radovan Karadžić u Direktivi br. 7 dao naređenje da se ukloni muslimansko stanovništvo iz enklava Srebrenica i Žepa. U toj je direktivi naređeno: "što pre izvršiti potpuno fizičko odvajanje Srebrenice od Žepe, čime sprečiti i pojedinačno komuniciranje između ovih enklava. Svakodnevnim planskim i osmišljenim borbenim aktivnostima stvoriti uslove totalne nesigurnosti, nepodnošljivosti i besperspektivnosti daljnjeg opstanka i života meštana Srebrenice i Žepe."

Dana 11. i 12. jula 1995., srebreničku enklavu su zauzele snage Vojske bosanskih Srba (VRS) i Ministarstva unutrašnjih poslova (MUP) i proveden je plan uklanjanja muslimanskog stanovništva iz Srebrenice, zajedno s planom da se pobiju svi vojno sposobni muškarci iz Srebrenice.

U optužnici se navodi da su 10. i 11. jula 1995. hiljade bosanskih Muslimana iz enklave, uključujući žene, djecu i neke muškarce, pobjegli u bazu UN-a u Potočarima, blizu Srebrenice, gdje su tražili zaštitu UN-ovog holandskog bataljona. Istovremeno, približno 15.000 muškaraca bosanskih Muslimana iz enklave, kao i neke žene i djeca, okupili su se u selima Šusnjari i Jaglići i 11. jula u ogromnoj koloni krenuli kroz šume prema gradu Tuzli. Približno jedna trećina ove grupe bili su naoružana vojna lica bosanski Muslimani. Ostali su bili civili i nenaoružano vojno osoblje.

U optužnici se navodi da je uveče 11. jula i ujutro 12. jula 1995., napravljen plan za prisilni transport muslimanskog stanovništva iz Potočara. Ratko Mladić, komandant Glavnog štaba VRS-a i članovi njegovog štaba razradili su plan da ubiju stotine vojno sposobnih muškaraca koji su izdvojeni iz gomile Muslimana u Potočarima. Ljubiša Beara, šef bezbjednosti Glavnog štaba bio je zadužen za organizaciju, koordinaciju i omogućavanje zatočavanja, transporta, pogubljenja po kratkom postupku i pokapanja muslimanskih žrtava. Bearu je u tom zadatku nadgledao Zdravko Tolimir, pomoćnik komandanta za bezbjednost i obavještajne poslove u Glavnom štabu. Beari su u tim zadacima pomagali oficiri za bezbjednost korpusa i brigada koji su učestvovali u tim događajima: Vujadin Popović, šef bezbjednosti Drinskog korpusa; Momir Nikolić, šef bezbjednosti Bratunačke brigade i Drago Nikolić, šef bezbjednosti Zvorničke brigade. Za opskrbu ljudstvom i materijalnim sredstvima kao i za instrukcije i naređenja za provođenje operaciju ubijanja, gore-navedeni oficiri bezbjednosti oslanjali su se na komandante Ratka Mladića, Radislava Krstića, Vinka Pandurevića, Ljubomira Borovčanina, Vidoja Blagojevića i druge. Radivoje Miletić je bio vršilac dužnosti načelnika štaba Glavnog štaba VRS-a i bio je glavni savjetnik Ratka Mladića, i imao ključnu ulogu u organizaciji i pripremama za provođenje Mladićevih namjera, naređenja i direktiva od strane štaba i podređenih jedinica. Milan Gvero je bio jedan od sedam pomoćnika komandanta koji su bili neposredno odgovorni komandantu glavnog štaba, Ratku Mladiću.

Kako bi prisilili muslimansko stanovništvo Srebrenice i Žepe da napusti to područje, vojska bosanskih Srba stvorila je nepodnošljive životne uslove za stanovnike enklave, vojno porazili muslimanske snage i onesposobili lokalne snage UN-a, spriječili i kontrolisali međunarodnu zaštitu enklava spolja, uključujući zračne napade i međunarodne posmatrače, te su kontrolisali kretanje ljudi iz enklava.

U optužnici se nadalje navodi da je provođenje plana da se liše života vojno sposobni muškarci iz Srebrenice počelo poslijepodne 12. jula prisilnim odvajanjem vojno sposobnih muškaraca iz Potočara od njihovih porodica. Od poslijepodneva 12. jula i tokom cijelog dana 13. jula više od 1.000 vojno sposobnih muškaraca Muslimana odvojeno je od prijatelja i porodica i transportirano u Bratunac gdje su tokom 14. i 15. jula bili privremeno zatočeni u zgradama i vozilima.

Navodi se da se ujutro 13. jula i tokom cijelog tog dana, više od 6.000 vojno sposobnih muškaraca Muslimana predalo snagama bosanskih Srba koje su bile stacionirane uz cestu između Bratunca, Konjević Polja i Milića ili su bili zarobljeni. Većina tih zarobljenika transportirana je u Bratunac ili Kravicu gdje su privremeno bili zatočeni u zgradama i vozilima, zajedno s muškarcima Muslimanima koji su izdvojeni u Potočarima. Masovno i sistematsko ubijanje muškaraca Muslimana iz Srebrenice počelo je ujutro 13. jula u približno 11_00 sati i nastavilo se tokom jula 1995.

U optužnici se navodi da je do 1. novembra 1995., cjelokupno muslimansko stanovništvo bilo ili uklonjeno ili je izbjeglo iz Srebrenice i Žepe, a više od 7.000 muškaraca i dječaka Muslimana iz Srebrenice ubile su snage VRS-a i MUP-a.

Za ta krivična djela, Zdravko Tolimir se tereti na osnovu individualne krivične odgovornosti (član 7(1) Statuta) za:

- Genocid (član 4)
- Udruživanje radi vršenja genocida (član 4)
- Istrebljenje, ubistvo, progone, prisilno premještanje i deportaciju (zločini protiv čovječnosti, član 5)
- Ubistvo (kršenje zakona i običaja ratovanja, član 3)

PRETPRETRESNI POSTUPAK

Dana 6. juna 2007., Tužilaštvo je zatražilo da predmeti *Tužilac protiv Zdravka Tolimira* i *Tužilac protiv Popovića i drugih* budu spojeni. Nakon toga, 20. jula 2007., Pretresno vijeće je odbilo Zahtjev I naložilo da se Tolimiru sudi odvojeno.

Dana 10. augusta 2007, Tolimir je podnio zahtjev za dopuštenje da se sam zastupa u skladu s pravilom 45(F) Pravilnika o postupku i dokazima. Dana 27. augusta 2007, zamenik sekretara Suda potvrdio je prihvatanje odluke Zdravka Tolimira da sam vodi svoju odbranu, okončao angažman branioca kojeg mu je dodijelio Sud, i naložio njegovom bivšem braniocu dodijeljenom od strane Suda da optuženom preda sve dokumente i materijale koji se odnose na predmet.

SUĐENJE

Suđenje je počelo 26. februara 2010. Početak izvođenja dokaza odbrane zakazan je za 23. januar 2012.